

Załącznik
do Uchwały Nr 25/22
Zarządu Województwa Łódzkiego
z dnia 13 stycznia 2022 r.

Uzasadnienie zawierające informacje o uwarunkowaniach, zgodne z art. 49 Uoos.

1. Charakter działań przewidzianych w dokumentach, o których mowa w art. 46 i 47, w szczególności:

Proponowana zmiana *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020* (dalej: RPO WŁ) nie skutkuje znaczną zmianą charakteru przedsięwzięć przewidzianych w ramach Programu – co prawda planuje się wprowadzić nowe osie priorytetowe w stosunku do obowiązującej wersji RPO WŁ, jednak wszystkie przewidziane w ramach przedmiotowych osi priorytetowych typy projektów mieszczą się w dotychczas przewidzianych typach projektów w pozostałych osiach priorytetowych. Zmiana treści RPO WŁ stanowi aktualizację obowiązującego dotychczas dokumentu. Proponowana zmiana RPO WŁ wynika z konieczności zapewnienia lepszej absorpcji dotychczasowej alokacji programu oraz uwzględnienia w programie dodatkowych środków, pochodzących z Instrumentu Unii Europejskiej na rzecz Odbudowy, które zapewniają pomoc na wspieranie kryzysowych działań naprawczych w kontekście pandemii COVID-19 i jej skutków społecznych oraz przygotowanie do ekologicznej i cyfrowej odbudowy gospodarki zwiększającej jej odporność (środki REACT-EU).

a) stopień, w jakim dokument ustala ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć, w odniesieniu do usytuowania, rodzaju i skali tych przedsięwzięć

Podstawę prawną opracowania RPO WŁ stanowi ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o *zasadach prowadzenia polityki rozwoju*. RPO WŁ został przyjęty na okres programowania od 1 stycznia 2014 r. do 31 grudnia 2020 r. W ramach RPO WŁ dofinansowanie mogą uzyskać co do zasady przedsięwzięcia realizowane w granicach administracyjnych województwa łódzkiego (odstępstwo od tej zasady możliwe jest jedynie po spełnieniu przesłanek art. 70 ust.2 rozporządzenia ogólnego¹). W Programie nie wskazuje się konkretnych lokalizacji inwestycji realizowanych w ramach projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Biorąc pod uwagę strategiczny kontekst realizacji RPO WŁ należy podkreślić, że osie priorytetowe Programu są spójne z najważniejszymi dokumentami służącymi programowaniu perspektywy finansowej UE 2014-2020:

- rozporządzenie ogólne,
- *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006,*
- *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1081/2006,*
- *Rozporządzenie Rady (UE, Euratom) nr 1311/2013 z dnia 2 grudnia 2013 r. określające wieloletnie ramy finansowe na lata 2014-2020,*
- *Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020. Umowa Partnerstwa.*

RPO WŁ, opracowany na podstawie wymogów prawa unijnego i krajowego, jest dokumentem o charakterze operacyjnym, określającym główne kierunki rozwoju województwa. Obszary

¹ *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego (WE) i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006.*

wsparcia RPO WŁ wynikają w szczególności ze *Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020*.

Zgodnie z wymienionymi wyżej dokumentami, RPO WŁ określa ramy dla realizacji przedsięwzięć współfinansowanych ze środków EFRR oraz EFS. W Programie wskazano cele szczegółowe oraz określone na ich podstawie typy przedsięwzięć, które mogą uzyskać wsparcie. W RPO WŁ wskazano również główne grupy beneficjentów uprawnionych do aplikowania o środki unijne oraz komplementarność z innymi programami operacyjnymi w ramach Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybołówstwa.

Treść Programu doprecyzowana została w opracowanym zgodnie z ustawą z dnia 11 lipca 2014 r. o *zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020* (dalej: Ustawa) dokumencie uzupełniającym pn. *Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020*.

Rodzaj i skala przedsięwzięć dofinansowywanych ze środków UE nie ulegną modyfikacjom mogącym skutkować zmianą stopnia w jakim Program ustala ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć. Ponadto, proponowane modyfikacje RPO WŁ nie skutkują zmianą usytuowania przedsięwzięć dofinansowywanych ze środków UE.

b) powiązania z działaniami przewidzianymi w innych dokumentach

Zgodnie z *Prognozą Oddziaływania na Środowisko Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020* (dalej: POŚ), RPO WŁ uwzględnia cele strategiczne zawarte w dokumentach środowiskowych szczebla międzynarodowego i krajowego.

Ponadto, przedsięwzięcia realizowane w ramach RPO WŁ mają być spójne z innymi dokumentami planistycznymi (horyzontalnymi i sektorowymi) zarówno o charakterze strategicznym, jak i operacyjnym (np. krajowy plan gospodarki odpadami, krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych). Wymagana jest także spójność z dokumentami opracowanymi na szczeblu regionalnym, w tym np. programem ochrony środowiska dla województwa łódzkiego, planem gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego.

Przedsięwzięcia przewidziane do współfinansowania w ramach RPO WŁ są komplementarne w stosunku do przedsięwzięć współfinansowanych w ramach pozostałych programów operacyjnych realizowanych w ramach Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybołówstwa, m.in.:

- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020,
- Program Operacyjny Inteligentny Rozwój na lata 2014-2020,
- Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020,
- Program Operacyjny Polska Cyfrowa na lata 2014-2020
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Planowane zmiany RPO WŁ zachowują spójność z dokumentami planistycznymi (horyzontalnymi i sektorowymi) oraz z dokumentami opracowywanymi na szczeblu regionalnym.

c) przydatność w uwzględnieniu aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju, oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska

RPO WŁ, poprzez wpisywanie się w główne cele rozwoju województwa, realizuje ideę zrównoważonego rozwoju Unii Europejskiej. Zasada zrównoważonego rozwoju została uwzględniona w celach priorytetów inwestycyjnych, a następnie w proponowanych kierunkach wsparcia. RPO WŁ przyczyni się zatem do osiągnięcia równowagi w wymiarze społecznym, gospodarczym i środowiskowym. Przedsięwzięcia współfinansowane w ramach Programu mają być realizowane ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb ochrony środowiska, co znajduje wyraz w odpowiednich zapisach Programu, przede wszystkim poprzez wyodrębnienie osi priorytetowej IV *Gospodarka niskoemisyjna* oraz osi priorytetowej V *Ochrona środowiska*, jak również osi priorytetowej XIII *REACT-EU dla Łódzkiego*. Działania w ramach osi priorytetowej I *Badania, rozwój i komercjalizacja wiedzy* oraz osi II *Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka*, dotyczące prowadzenia badań technologicznych w zakresie innowacji oraz wspierania ich wdrażania przez przedsiębiorstwa mogą w dłuższym okresie czasu pozytywnie wpłynąć na stan wszystkich komponentów środowiska, w tym powietrza.

Przedsięwzięcia realizowane w ramach osi III *Transport* w zakresie niskoemisyjnego transportu miejskiego bezpośrednio wpłyną na poprawę jakości powietrza w województwie łódzkim, natomiast projekty dotyczące poprawy infrastruktury drogowej czy kolejowej będą pośrednio oddziaływać na poprawę jakości powietrza. Rozwój transportu kolejowego powinien skutkować zmniejszeniem ładunku emisji substancji wprowadzanych do powietrza za sprawą zmniejszonego natężenia ruchu samochodowego na drogach. Poprawa stanu technicznego infrastruktury drogowej wpłynie na ograniczenie wtórnej emisji substancji pyłowych emitowanych do powietrza w wyniku unosu z nawierzchni dróg. Pozytywnym oddziaływaniem, wynikającym z realizacji działań osi priorytetowej III *Transport* będzie poprawa klimatu akustycznego, dzięki zmniejszeniu indywidualnego ruchu samochodowego w centrach miast. Warunkiem udzielenia wsparcia dla przedsięwzięć w ramach RPO WŁ jest nie tylko ich zgodność z politykami horyzontalnymi UE, w tym realizacja zasady zrównoważonego rozwoju, ale także respektowanie obowiązujących przepisów krajowych i unijnych z zakresu ochrony środowiska.

Ponadto dodanie osi priorytetowej *REACT-EU dla Łódzkiego*, która zawiera m.in. nowe środki na działania z zakresu inwestycji w odnawialne źródła energii, przyczyni się do lepszego uwzględnienia aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju. Pozostałe proponowane zmiany RPO WŁ nie wpływają negatywnie na zmianę charakteru dofinansowywanych przedsięwzięć, a tym samym na sposób uwzględnienia w Programie aspektów środowiskowych.

d) powiązania z problemami dotyczącymi ochrony środowiska

Przedsięwzięcia współfinansowane w ramach RPO WŁ mają przyczyniać się między innymi do poprawy stanu środowiska. Wyodrębnienie w ramach Programu osi priorytetowych IV *Gospodarka niskoemisyjna*, V *Ochrona środowiska* oraz XIII *REACT-EU dla Łódzkiego* stanowi odpowiedź na niedostatecznie rozwiniętą w stosunku do potrzeb województwa łódzkiego infrastrukturę ochrony środowiska. Założono, że cel ten osiągnięty zostanie dzięki realizacji inwestycji z zakresu:

- gospodarki wodno-ściekowej,
- gospodarki odpadami komunalnymi, w tym odpadami niebezpiecznymi wchodzącymi w strumień odpadów komunalnych,
- ochrony przyrody,
- zagrożeń środowiskowych,
- ochrony powietrza (w tym OZE).

Przeprowadzona w ramach POŚ analiza wykazała zgodność projektu RPO WŁ z dokumentami strategicznymi na szczeblu krajowym i międzynarodowym oraz zgodność z dokumentami z zakresu ochrony środowiska.

Proponowane zmiany RPO WŁ nie skutkują zmniejszeniem rangi problemów dotyczących ochrony środowiska – obszar ten pozostaje jedną z kwestii priorytetowych Programu. Ponadto dodana oś priorytetowa XIII *REACT-EU* przewiduje dodatkowe środki m.in. na inwestycje z zakresu OZE, co stanowi pozytywną odpowiedź na problemy dotyczące ochrony środowiska w regionie.

2. Rodzaj i skala oddziaływania na środowisko, w szczególności:

a) prawdopodobieństwo wystąpienia, czas trwania, zasięg, częstotliwość i odwracalność oddziaływań

Zgodnie z POŚ, oddziaływania środowiskowe, które powstaną w wyniku realizacji projektów w ramach RPO WŁ mogą mieć różny charakter (oddziaływania pozytywne lub negatywne, bezpośrednie lub pośrednie). Skutki te mogą być obserwowane w krótkim, średnim i długim horyzoncie czasowym oraz mogą występować stale lub chwilowo. Stosując odpowiednie rozwiązania można w znacznym stopniu zapobiec lub ograniczyć potencjalne negatywne oddziaływanie na środowisko. Do rozwiązań tych zalicza się przede wszystkim: środki administracyjne, działania organizacyjne oraz zabiegi techniczne.

Proponowane zmiany RPO WŁ nie powodują dezaktualizacji wskazanych wyżej wniosków wynikających z POŚ.

b) prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych

Wystąpienie ewentualnych negatywnych oddziaływań skumulowanych związane będzie głównie z lokalizacją przestrzenną poszczególnych przedsięwzięć wspieranych z RPO WŁ. Kumulacja może wystąpić przede wszystkim w przypadku prowadzenia podobnych przedsięwzięć, np. związanych z budową lub modernizacją obiektów na tym samym terenie. Część z nich można wyeliminować lub ograniczyć stosując odpowiedni dobór terminów prac oraz nowoczesne, środowiskowe technologie prowadzenia tych prac. W celu ograniczenia niekorzystnego wpływu na ludzi poprzez kumulację w pobliżu różnych inwestycji w fazie budowy należy prowadzić odpowiednią politykę planowania inwestycji i oszczędnie gospodarować przestrzenią.

Oddziaływania skumulowane przedsięwzięć wspieranych w ramach RPO WŁ są przedmiotem analizy na etapie przeprowadzania oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko oraz na obszar Natura 2000. Stosowne informacje w przedmiotowym zakresie zawiera raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko. Dokumentacja dotycząca oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz na obszar Natura 2000 jest jednym z załączników obligatoryjnych do wniosku o dofinansowanie projektu w ramach RPO WŁ w zakresie przedsięwzięć, dla których jest to wymagane.

Ponadto, zgodnie z treścią RPO WŁ, w ramach Programu wspierane przedsięwzięcia powinny w jak najwyższym stopniu urzeczywistniać zasady polityki horyzontalnej, które dotyczą m.in. zrównoważonego rozwoju środowiskowego. W fazie wyboru projektów zastosowano odpowiednie kryteria wyboru projektów celem zagwarantowania, że projekty spełniają wymagania nałożone przez prawo unijne oraz polskie.

Ze względu na położenie województwa łódzkiego w centralnej Polsce, istnieje małe prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływania transgranicznego działań realizowanych w ramach Programu. Niemniej jednak uzależnione jest to przede wszystkim od lokalizacji oraz charakteru inwestycji realizowanych z wykorzystaniem współfinansowania. Największe zagrożenie potencjalnych oddziaływań transgranicznych mogą nieść ze sobą inwestycje infrastrukturalne. Mogą to być przedsięwzięcia związane przede wszystkim z budową nowej infrastruktury naukowo-badawczej. Ewentualne oddziaływania transgraniczne (pozytywne) mogą generować kierunki działań w obszarze: rozwoju potencjału wyższych uczelni o znaczeniu krajowym i międzynarodowym; stworzenia sieci współpracy środowiska akademickiego dla kreowania kierunków nauczania o znaczeniu krajowym i międzynarodowym zgodnych z istniejącymi i przyszłymi potrzebami metropolitalnego i regionalnego rynku pracy; wspierania wydarzeń kulturalnych o randze krajowej i międzynarodowej; wspierania działań na rzecz szeroko pojętego biznesu międzynarodowego.

Proponowane zmiany RPO WŁ, biorąc powyższe pod uwagę, jak również charakter wprowadzanych do Programu zmian, nie spowodują zwiększenia prawdopodobieństwa wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych.

c) prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska

W ramach RPO WŁ potencjalnie mogą być realizowane inwestycje uciążliwe dla środowiska i zdrowia ludzi albo mogące pogorszyć stan środowiska. Jednocześnie jednak, potencjalne skutki dla środowiska lub społeczeństwa (zarówno pozytywne, jak i negatywne) mogą pojawić się również w przypadku zaniechania realizacji projektów w ramach RPO WŁ.

Sumaryczna ocena oddziaływań wskazuje, że możliwe negatywne oddziaływanie dotyczyć będzie przede wszystkim realizacji działań z osi priorytetowej III w zakresie transportu. Warto tutaj zaznaczyć, że dla wszystkich komponentów będzie ono mieć z jednej strony charakter pozytywny, a z drugiej negatywny.

Kolejną osią priorytetową, która będzie mogła wywrzeć negatywny wpływ na wskazane komponenty jest oś priorytetowa IV dotycząca gospodarki niskoemisyjnej i oś priorytetowa V dotycząca ochrony środowiska. Należy zaznaczyć, że możliwe negatywne oddziaływanie odnosić się będzie w większości przypadków do etapu prowadzenia prac budowlanych i będzie mieć charakter krótkotrwały.

Oś priorytetowa VI związana z rewitalizacją, kulturą i turystyką również dla większości komponentów wiązać się będzie z możliwym negatywnym oddziaływaniem, które podobnie jak w osi IV i V, dotyczyć będzie przede wszystkim etapu prowadzenia prac remontowo-budowlanych. Końcowy efekt działań, przewidzianych w ramach tej osi, powinien jednak

przyniesić długotrwałe pozytywne oddziaływanie, zwłaszcza na dobra materialne i zabytki, jak i na jakość życia społeczności z terenów objętych interwencją.

Zaproponowane w ramach osi priorytetowej VII działania związane z infrastrukturą dla usług społecznych również będą wpływać negatywnie na większość komponentów. Oddziaływania te głównie będą związane z prowadzeniem prac budowlanych lub remontowych i będą mieć charakter krótkotrwały.

Osie priorytetowe VIII, IX, X i XI przyniosą pozytywny wpływ na zdrowie i jakość życia człowieka, przy braku wpływu na pozostałe komponenty.

Dodatkowo oś priorytetowa X z racji przewidzianych działań w zakresie adaptacji pracowników i przedsiębiorstw w regionie do zmian, powinna przynieść długoterminowe korzyści dla wszystkich komponentów środowiska naturalnego, w przypadku wprowadzania nowoczesnych zasad zarządzania, prowadzących do minimalizacji zużywanych surowców i zasobów naturalnych.

Dodawane osie priorytetowe XIII *REACT-EU dla Łódzkiego* oraz XIV *Pomoc techniczna REACT-EU* zawierają jedynie typy projektów mieszczące się w dotychczas przewidzianych typach projektów w pozostałych osiach priorytetowych, dlatego też nie zwiększają one prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska.

Podkreślić należy, że w ramach Programu mogą być realizowane przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko lub na obszary Natura 2000 wymagające bądź mogące wymagać sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko. Niemniej, poziom ogólności RPO WŁ utrudnia jednoznaczną ocenę przedsięwzięć planowanych do współfinansowania w ramach RPO WŁ, w związku z czym szczegółowa ocena wpływu na środowisko jest możliwa dopiero po wyznaczeniu ich lokalizacji.

Weryfikacja powyższego dokonywana będzie na etapie oceny projektów ubiegających się o dofinansowanie z RPO WŁ.

Proponowane zmiany RPO WŁ, biorąc powyższe pod uwagę, jak również charakter wprowadzanych do Programu modyfikacji (wszystkie przewidziane w ramach nowych osi priorytetowych typy projektów mieszczą się w dotychczas przewidzianych typach projektów w pozostałych osiach priorytetowych), nie skutkują zwiększeniem prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska. Ponadto proponowana zmiana RPO WŁ pozwoli na realizację działań służących zapobieganiu, przeciwdziałaniu oraz zwalczaniu epidemii COVID-19 co wpłynie pozytywnie na zmniejszenie ryzyka dla zdrowia ludzi.

3. Cechy obszaru objętego oddziaływaniem na środowisko, w szczególności:

a) obszary o szczególnych właściwościach naturalnych lub posiadające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego, wrażliwe na oddziaływania, istniejące przekroczenia standardów jakości środowiska lub intensywne wykorzystywanie terenu

W RPO WŁ, ze względu na unikatowy charakter zabytków województwa, duży nacisk kładzie się na ochronę dziedzictwa kulturowego, będącego jednym z najistotniejszych walorów regionu. Realizacja projektów w ramach RPO WŁ przyczyni się do podniesienia atrakcyjności regionu oraz do jego ożywienia społeczno-gospodarczego, jak również wpłynie na podniesienie jakości i atrakcyjności życia mieszkańców woj. łódzkiego. Silną stroną regionu są także elementy środowiska przyrodniczego, stanowiące istotny czynnik potencjału rozwojowego, z czym wiąże się możliwość powstania szerokiej oferty spędzania wolnego czasu i rekreacji, a tym samym możliwość rozwoju turystyki.

W RPO WŁ podkreślono potrzebę wspierania działań na rzecz propagowania dziedzictwa naturalnego w zgodzie z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz promowania i wspierania walorów przyrodniczych regionu, a także turystyki, przy jednoczesnym zachowaniu zasady zrównoważonego rozwoju.

Proponowane zmiany RPO WŁ nie mają istotnego wpływu na powyższy zakres.

b) formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz obszary podlegające ochronie zgodnie z prawem międzynarodowym

W ramach Programu zastosowano odpowiednie kryteria wyboru projektów wynikające z prawodawstwa polskiego i unijnego, w tym dotyczącego aspektów środowiskowych oraz

zasady zrównoważonego rozwoju. Współfinansowanie projektów, które negatywnie oddziałują na obszary Natura 2000, nie będzie dozwolone.

Proponowane zmiany RPO WŁ, biorąc powyższe pod uwagę, jak również charakter wprowadzanych do Programu modyfikacji, nie spowodują negatywnego oddziaływania przedsięwzięć współfinansowanych w ramach Programu na obszary objęte formami ochrony przyrody, w tym obszary Natura 2000, o których mowa w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody*, jak również na obszary podlegające ochronie zgodnie z prawem międzynarodowym.

Proponowane zmiany RPO WŁ nie skutkują negatywnym wpływem na formy ochrony przyrody lub na obszary podlegające ochronie zgodnie z prawem międzynarodowym.